

Luka 4,1-4

Propovijed: **Isusovo prvo isušenje**

napisao: Danijel Dragaš

2023.

PROROČKE IZJAVE POSTAJU STVARNOST

1. Prošli put smo razgovarali o iskušenju, i što ta riječ zapravo znači. Pokušao sam opisati karakteristike sotone i koji je njegov glavni motiv bio u ovom događaju. On je htio da Isus „padne na testu“, s namjerom da se Božja obećanja ne ispune.

1.1. U redu, na samom početku smo Isusove službe. Sada kada smo prošli kroz događaj o njegovom krštenju, prelazimo na njegova iskušenja. Danas ćemo proučavati prvi test koji je sotona servirao Isusu.

1.2. **(Luka 4,1-2)** „Isus, pun Duha Svetoga, vrati se s Jordana. Zatim ga je Duh vodio pustinjom četrdeset dana gdje ga je kušao đavao. Za to vrijeme nije ništa jeo te, kad ono istekne, ogladnje.“

1.3. Vidimo da u tekstu piše: „Isus je pun Duha Svetoga.“

Pitanje je: da li je Isus pun Duha Svetoga zbog događaja koji je proživio tijekom svoga krštenja? Ili je Isus pun Duha Svetoga jer iščekuje u neizvjesnosti iskušenja koja su pred njim? Vjerujem da se radi o prvom navedenom prijedlogu. Iako je sve to (krštenje Isusa) uvod u ono što će se sljedeće dogoditi u Isusovom životu. Pravo značenje: „pun Duha Svetoga“, ono što Luka kao autor ovdje nama (čitateljima) želi istaknuti jest – do sada je Isus živio poprilično normalnim životom jednog seljaka iz Nazareta. Po biblijskim izvještajima ne vidimo da je Isus činio ikakva čudesa prije njegovog krštenja. „Pun Duha Svetoga“ je opis svega onoga što će se događati u Isusovom životu i oko njega.

1.4. Sada Isus započinje svoju službu, Božja obećanja dana prorocima polako postaju stvarnost. Isus sa sobom donosi mudrost, jasnoću u svojem učenju koju nitko u povijesti čovječanstva nije posjedovao. Isus će sada svijetu reći što Bog od samog početka postojanja ovog stvorenog poretka želi postići i učiniti. On će činiti mnoga čudesa i privlačiti mnoštvo ljudi oko sebe, koji će ga sa divljenjem slušati. Sada je došao Kralj, Mesija, koji je tisuće godina prije obećan Izraelskom narodu. Sada će se Božja obećanja koja je Bog dao u prošlosti, ispuniti kroz to ljudsko biće – Isusa Krista. Glavni lik priče, čovjek zbog kojeg je cijela realnost stvorena, sada je stupio na scenu.

1.5. Bog je na krštenju svoga Sina rekao: „Sada počinje proces – uloga – služba – moga Sina.“ I to nam Luka želi reći u ovom tekstu, ja vjerujem: „*Sada Isus, pun Duha Svetoga, započinje svoju službu.*“

1.6. Vidimo da dalje u tekstu piše: „Vrati se s Jordana.“ Isus je iz Galileje išao s jednim ciljem, a to je: da bude kršten od Ivana Krstitelja – gdje će njegov Bog Otac javno reći (svjedočiti za Isusa) da njegova služba sada započinje. Nakon što je Isus to učinio, vraća se s Jordana, ali ovaj put se vraća u Galileju „pun Duha Svetoga.“

1.7. Tekst dalje kaže: „Zatim ga je Duh vodio pustinjom.“ Na koji način je Duh komunicirao s Isusom? U (Djelima apostolskim) imamo scenu gdje „Anđeo Gospodnji“ Filipu izravno govori: „*Idi tom i tom cestom*¹.“ Daje mu jasne upute što mora učiniti. Tu vidimo da se radi o nadnaravnom događaju – sumnje nema. Da li je to tako i u slučaju Isusa? Može biti. Duh Gospodnji reče Isusu: „*Idi tom i tom cestom, kod tog i tog drveta.*“ Vrlo lako moguće da se radi o nadnaravnom događaju. Ali može isto tako biti da se radi o Isusovoj slobodnoj odluci, gdje je on sam odlučio da će ići tim putem prema Galileji. Sjećate se, rekao sam da je jedini svjedok ovom događaju sam Isus. Možda, dok je prepričavao taj događaj svojim učenicima, shvatio je: „*Iako sam ja (Isus) odlučio ići tim putem, sada shvaćam da je Duh htio da idem tim putem. Zašto? Zato jer sam morao biti kušan.*“ Vjerujem da Isus sada shvaća da vođen Duhom znači: „*Moj Otac je htio mene kušati, i sada kada se vratim unatrag, shvaćam to. Sada shvaćam da je Otac htio vidjeti koliko je jaka i čvrsta moja vjera, ljubav i ustrajnost u vjeri prema Njemu.*“

1.8. Dalje tekst kaže: „Četrdeset dana.“ Ne znam da li se ovdje radi o simboličnom broju ili se radi o doslovnoj brojci. Uglavnom, radi se o dosta dana koje je Isus proveo u pustinji. Po ovom događaju ne znamo da li je Isus ponio hranu sa sobom, pa je onda nakon nekog vremena provedenog u pustinji ostao bez nje? Ili je išao u pustinju bez hrane? Sjetimo se da je Ivan Krstitelj u svojem kasnijem periodu života boravio u istoj pustinji, hranio se skakavcima i divljim medom. Tako da – nije da nisi mogao preživjeti u toj pustinji. Kako god bilo, tekst dalje kaže: „Za to vrijeme.“ Koje god to vrijeme bilo, i koliko god je trajalo, Isus je bio bez hrane.

KAMEN BI OSTAO KAMEN

2. (Luka 4,3) „*Tada mu reče đavao: 'Ako si zaista Sin Božji naredi ovom kamenu da postane kruh!'*“

2.1. Sada ispred nas u tekstu je prvo Isusovo iskušenje. Kronološki, ovo je prvo iskušenje navedeno u svim Evanđeljima. Zašto je to tako? Zato jer vidimo da je prvo iskušenje – koje sotona prezentira Isusu – usko povezano s njegovom gladi.

2.2. Donedavno sam mislio da sotona „izaziva“ Isusa. Što mislim pod tim? Ja, kao dijete, i ostala djeca koja su živjela sa mnom u gradskom kvartu, međusobno smo uvijek jedni druge izazivali: „*Ajde dokaži da možeš to i to, ne vjerujem ti dok mi ne pokažeš da možeš!*“ I na taj način sam gledao donedavno na ovaj događaj između sotone i Isusa. Sotona „izaziva“ Isusa da dokaže da je Sin Božji! Sada vjerujem

¹ Djela apostolska 8,26

da takav pristup ovom događaju nas vodi u potpuno krivom smjeru. Sotona u ovo sučeljavanje s Isusom „već“ ide s pretpostavkom da „on je“ - Sin Božji. On je čuo što je Bog rekao na krštenju od svoga Sina: „*Ti si Sin moj, Ljubljeni koji mi je mio!*“ S tom pretpostavkom sotona prilazi Isusu, u želji da stvori zavadu između Isusa i njegovog Boga.

2.3. Idemo se probati staviti u cipele samog Isusa. Isus je od malena učen da je on Sin Božji, Mesija, onaj zbog koga je cijela ova povijest stvorena. On je glavni lik u priči od Boga. Sami apostoli shvaćaju i nama (čitateljima) jasno u svojim pisanjima daju do znanja da smo mi „ljudi“ stvoreni sa svrhom da budemo pozornica na kojoj će Isus kao glavni lik odigrati svoju ulogu². On je „jedinstven“. On je razlog zbog kojeg čovječanstvo uopće postoji. I dok mu je predstavljeno prvo iskušenje od sotone, vjerujem da Isus to zna i shvaća – da je on glavni lik u priči njegovog Oca.

2.3.1. Pitanje izranja: ako je Isus taj „jedinstveni“, kako bi onda „on“ trebao biti tretiran od strane svoga Boga Oca? Zar ne bi Isus trebao biti u svakom pogledu zbrinut? Pa on je njegov „Ljubljeni Sin.“ I to sotona ovdje želi iskoristiti ja vjerujem: „*Isuse, pa ti si u pustinji, gladan si, zar ne bi Bog, Otac tvoj, trebao se pobrinuti za tebe, nahraniti te? Pa ti si Ljubljeni njegov. Gdje je tvoj Otac, zašto ga nema da te zaštiti, da se pobrine za tebe? Mislim da ne možeš računati na svoga Oca. Zašto sam ne bi pretvorio kamen u kruh? Ipak si ti Sin Božji! Pobrini se sam za sebe, Isuse, jer očigledno je da nitko drugi neće!*“ Sotona je htio stvoriti zavadu u odnosu između Isusa i njegovog Oca. On je htio da Isus odbije volju svoga Boga.

2.4. Moje pitanje je: što bi bilo da je Isus poslušao sotonu i rekao: „*Ok, imaš ti pravo, pretvorit ću kamen u kruh, i nahranit ću sam sebe.*“ Mislim da Isus ne bi uspio u svom naumu, mislim da bi kamen ostao kamen. Vjerujem da bi Isus sam sebe osramotio – imali bismo nekog čovjeka u pustinji koji priča s kamenom, „luđak“ – rekli bismo mi ljudi. Tako bi to izgledalo da je Isus odlučio „svojevoljno“ pretvoriti kamen u kruh, ja vjerujem.

2.5. Njegov odgovor na kušnju mi daje naslutiti da je Isus svjestan da je to tako. Da on ne može sam od sebe kao čovjek ništa učiniti. Vidimo kroz Evanđelja da – kada Isus čini čudesa – Duh Sveti je uvijek prisutan. Bez prisutnosti Duha Svetoga, Isus sam po sebi nije mogao ništa učiniti³.

2.6. Isus je mogao probati iskoristiti svoj status koji ima kao glavni lik – zbog koga je sve stvoreno. I pitati Boga: „*Ja sam ipak tvoj Sin, Ljubljeni koji ti je mio, i zbog toga želim da se ovaj kamen pretvori u kruh.*“ Ali, ako Duh Sveti nije prisutan, ako to nije Božja volja, ako Bog Otac ne želi da se taj kamen pretvori u kruh, onda će taj kamen ostati kamen! Vjerujem da je ključno razumjeti kakav odnos su imali Bog Otac i njegov Sin Isus Krist dok je on bio ovdje na zemlji.

2.7. Naravno da je Bog Otac htio ljudima dokazati kroz čudesa koja je Isus Krist činio da on „jest“ Mesija, Kralj, Sin Božji, Sin Čovječji, onaj zbog koga je sve stvoreno. Ali Isus ne bi mogao činiti čudesa

² Luka 2,49; Matej 3,17; Kološanima 1,16–17; Efežanima 1,9–10; Hebrejima 1,2

³ Ivan 5,19; Ivan 5,30; Luka 4,1; Luka 4,14; Matej 12,28; Djela 10,38

bez prisutnosti Duha Svetoga, on to ne bi mogao činiti ako to nije volja Oca njegovog. Isus to zna, i s tim stavom ulazi u ovo iskušenje.

2.8. Jedna od glavnih strategija – laž u koju nas sotona želi uvjeriti – jest da mi kao ljudi imamo autoritet pobrinuti se sami za sebe. Da mi možemo odlučiti u kojem smjeru želimo da naš život ide. Da mi možemo ispisati svoju vlastitu sudbinu. To je laž u koju nas sotona konstantno želi uvjeriti.

2.9. S druge strane, ne želim da dobijete dojam da samo oni koji su pasivni i čekaju da se Bog pobrine za njih – „*Bože ti se pobrini za mene*” – jesu duhovni. To nije ono što ja želim reći ovdje. Nema ništa loše u tome da se mi ljudi pobrinemo sami o sebi. To je potpuno razumno činiti. Ali, ako vidimo kroz vrijeme da nas život vodi u potpuno suprotnom smjeru od očekivanog (našeg smjera, naših želja, naše ispisane sudbine), onda moramo stati i pitati se: „*Koja je tvoja volja, Bože, za mene?*” Ako to ne učinimo i silovito se protivimo da je to tako, onda činimo grijeh – odbijamo volju Boga Oca, odbijamo ulogu za koju nas je On predodredio prije postanka svijeta.

2.9.1. Najbolja i najadekvatnija osoba, onaj koji može dokazati da su moje tvrdnje istinite, jest sam Isus Krist. Idemo vidjeti kako Isus kroz svoje iskušenje odgovara (sam sebi). U tekstu kaže: „Odvrati mu Isus.” Ja vjerujem da Isus ne odgovara sotoni prvenstveno ovdje, iako tekst to doslovno govori. Ovo nije debata između Isusa i sotone. Isus ovdje razgovara sam sa sobom, duboko unutar sebe. Isus, s podacima i znanjem koje posjeduje, propovijeda sam sebi. Preispituje, važe, i na kraju dolazi do odgovora: „*Da li trebam to učiniti ili ne?*” On raspoznaje što je laž, a što je prava istina – mudrost.

2.9.2. Kada proučavamo Bibliju, moramo shvatiti „ideju” koju nam autor nekog događaja želi prenijeti. Zato vjerujem da Isus odgovara prvenstveno sebi, a onda tek potvrđuje tu istinu sotoni. On nama želi dati model (ideju) po kojem mi (ljudi), kada se nađemo u iskušenju, možemo prepoznati što je laž, a što je prava istina – mudrost.

HRANA NIJE SVE

3. (Luka 4,4) „Odvrati mu Isus: 'Pisano je: Ne živi čovjek samo o kruhu.'”

3.1. Nakon dubokoumnog preispitivanja Isus sam sebi odgovara: „*Ne živi čovjek samo o kruhu.*” Da bismo razumjeli o čemu Isus ovdje govori, moramo se vratiti daleko u prošlost, u vrijeme kada je Mojsije davao posljednje upute svome narodu (Ponovljeni zakon). Narod Izrael, oslobođen od egipatske ruke slavom i silom Jahvinom, sada sluša posljednje Mojsijeve riječi. Mojsije ih zapravo podsjeća na Savez koji su kao narod sklopili s Jahvom. Jahve ih je proveo kroz pustinju gdje su boravili četrdeset godina. On ih je nadnaravno hranio manom, tako da su biološki i fizički bili potpuno zbrinuti. I sada je došlo vrijeme kada ih Jahve vodi u obećanu zemlju. Prije nego uđu u obećanu zemlju, Mojsije održava svoj posljednji govor narodu.

3.2. (Ponovljeni zakon 8,1-4) „*Držite i vršite sve zapovijedi koje vam danas naređujem da biste živjeli i razmnožili se i da biste ušli i zaposjeli zemlju koju je Jahve pod zakletvom obećao ocima vašim. Sjećaj se svega puta kojim te Jahve, Bog tvoj, vodio po pustinji ovih četrdeset godina da te ponizi, iskuša i*

dozna što ti je u srcu: hoćeš li držati zapovijedi njegove ili nećeš. Ponižavao te i glađu morio, a onda te hranio manom - za koju nisi znao nit ti ni tvoji oci - da ti pokaže kako čovjek ne živi samo o kruhu, nego da čovjek živi o svemu što izlazi iz usta Jahvinih. Tvoja se odjeća na tebi nije izderala niti su ti noga oticale ovih četrdeset godina.⁴“

3.3. Na što točno aludira Mojsije kada podsjeća narod na tu činjenicu? Koje je pravo značenje njegove izjave: „*Ne živi čovjek samo o kruhu, nego čovjek živi o svemu što izlazi iz usta Jahvinih*“? U 3. stihu vidimo da je Jahve „morio i ponižavao“ narod glađu. Vidimo sličnost s Isusovim događajem – i on je bio izmoren od gladi. Izraelci su se kao narod bunili i kukali Mojsiju: „*Što ste nas ti, Mojsije, i Jahve doveli u pustinju da nas ubijete? Što smo došli u ovu zabit – u ovu pustinju da umremo? Pa bolje nam je bilo u Egiptu, tamo smo jeli lubenicu, meso... sve smo imali*⁴!“

3.4. Mojsije moli Boga da nahrani Izraelce, i Jahve nadnaravno svaki dan, osim u šabat, spušta manu s neba. Izraelci su samo morali pokupiti manu sa zemlje i pojesti je. To je bilo sve što su morali učiniti da bi bili fizički siti i zbrinuti. Naravno, nakon nekog vremena počeli su se buniti: „*Gadi nam se ova mana, svaki dan mana! Bolje nam je bilo u Egiptu – tamo smo imali voća, mesa, vina, sve*⁵.“ Jahve odlučuje da im svakog dana sa neba šalje prepelice – ptice – meso za jelo⁶. Opet, sve što su morali bilo je uzeti pticu s tla, staviti je na vatru i ispeći. Isto tako Mojsije je svojim štapom udario stijenu i iz nje je potekla svježa voda koja je neprestano tekla. Podsjetimo se – sve se to događalo u pustinji. Pustinja sama po sebi nema resurse za preživljavanje tolikog naroda kroz dugo vrijeme. Što znači da su Izraelci itekako bili svjesni da je jedini razlog zbog kojeg su živi to što je Jahve odlučio nadnaravno četrdeset godina brinuti za njihove fizičke potrebe.

3.5. I što se na kraju dogodilo? „Poludjeli su od dosade.“ Stalno su kukali, stalno glumili žrtvu, svakodnevno su se bunili: „*Zašto moramo biti tu? Radije bismo bili negdje drugdje. Kakav je ovo život...*“

3.6. Idemo pokušati primijeniti taj događaj na nas danas. Svaka osoba, dok živi, u jednom trenutku svoga života pita se: „*Zašto ja živim? Radim da bih jeo, spavam – budim se – radim da bih jeo, i tako u krug. Zar je taj krug svrha mog postojanja? Kako bi bilo lijepo otići na neki tropski otok, brati voće sa stabla, kupati se, sunčati i tako živjeti do kraja života, bez brige i pameti.*“

3.7. Upravo to su Izraelci imali – bili su zbrinuti, nisu se morali truditi, sve im je bilo servirano, bili su bez brige i pameti. I što se na kraju dogodilo? „Poludjeli su od dosade.“ I to je ono što je Isus shvaćao da Mojsije govori. Pitanje koje izranja jest: koje je značenje Mojsijeve izjave: „*Čovjek živi o svemu što izlazi iz usta Jahvinih*“? Vjerujem da je Mojsije mislio na ovo – a Isus je to shvaćao: Jahve je autor tvoga i moga života. On je već predodredio – ispisao svaku sekundu tvoga života. Ako kao pojedinac (ili u ovom slučaju cijeli narod) to shvatiš i prihvatiš kao istinu u svom životu, ako shvatiš da Bog kroz tvoj život želi ispričati priču, ako shvatiš da imaš ulogu za odraditi u ovoj realnosti – onda tvoj život

⁴ Izlazak 16,2–3; Izlazak 17,2–3

⁵ Brojevi 11,4–6

⁶ Brojevi 11,18–20

počinje imati smisao. Onda ćeš čak i u najgorim trenucima svoga života duhovno rasti u ulozi koju ti je Jahve namijenio.

3.8. Ali ako je smisao tvoga života samo „ne umrijeti“ i „ostati živ“, tako da proživiš ovaj život u što manjoj brizi, da ugodiš sebi u svakom fizičkom smislu – i to činiš jer vjeruješ da je ovaj život sve što imamo, da poslije ovoga nema ničega – onda tvoj život s vremenom postaje besmislen i dosadan.

3.9. Isus je, proučavajući Ponovljeni zakon, došao do spoznaje što je Mojsije htio reći tom izjavom. I u skladu s tim razumijevanjem odgovara na prvo iskušenje. Sotona dolazi Isusu i kaže: „*Isuse, vidiš, očito je da se tvoj Otac neće pobrinuti za tebe. Umrijet ćeš od gladi u ovoj pustinji. Preuzmi svoj život u svoje ruke!*“ U Isusovu umu to bi možda imalo smisla učiniti, ako on stvarno vjeruje da je smisao njegova života: ne umrijeti i ostati živ. Ali Isus ne vjeruje da je to glavni smisao njegova života. On vjeruje da je glavni smisao njegova života: „*odraditi ulogu koju mu je Bog Otac ispisao.*“ Isus razmišlja ovako: „*Ako moram ovdje umrijeti – umrijet ću. Ako je Bog Otac odlučio da ću živjeti – živjet ću. Svrha mog postojanja je slijediti volju moga Oca i odraditi ulogu u ovoj realnosti koju je On stvorio.*“ I na kraju Isus odbija iskušenje, jer zna da to nije volja Očeva – da on (Isus) pretvori kamen u kruh.

ODUZEO SI MI ONO NAJDRAŽE

4. Sada ću pokušati primijeniti tu biblijsku perspektivu na nas – ljude danas. Vjerujem da nam Isus daje model po kojem se možemo nositi s nevoljama i iskušenjima koja će nam život sigurno servirati.

- a) Cilj našega života ne smije biti izbjegavanje smrti. Cijela realnost koja se odvija oko nas odvija se za svrhu i ideju Autora koji je stvorio tu realnost. Ja osobno, a vjerujem i vi, znamo onaj osjećaj kada nam srce skoči u grlo jer mislimo da ćemo umrijeti, ili će netko nama drag možda umrijeti, ili svjedočimo tragediji. Poanta života nije izbjeći smrt – ona je neizbježna! Svrha je htjeti svojom voljom prihvatiti ulogu koju nam je Bog namijenio. Ako to učinimo, onda ćemo čak i u najdramatičnijim trenucima svoga života vidjeti slavu Jahvinu.
- b) Ne smijemo padati na kušnje koje nam sotona ili naša ljudska grešnost serviraju: „*Pobrini se sam za sebe.*“ U želji da učinimo svoj život boljim, sretnijim i ispunjenijim, čovječanstvo nezaustavljivo i bezglavo juri da postigne taj cilj. I sve ćemo učiniti da to postignemo. Naravno, Bog – odnosno život – će nam kroz različite načine pokazati da je to nemoguće. Ako možda i uspijemo: novi auto, nova kuća, putovanja po svijetu, slava, bogatstvo, zabave, status u društvu... sve to na kraju postaje dosadno i besmisleno. Kao što su Izraelci dobili sočnu gusku umjesto mane, a ona im ubrzo postala nejestiva – tako i nama bogatstvo, moć i slava postanu prazni. Dok to nemamo, vjerujemo da je to smisao života. S tim rečeno, želim podijeliti s vama nešto jako važno: postoji snažna istina o nama ljudima: jako smo dobri u tome da sami sebe zavaravamo. Iako smo možda shvatili da to nije glavni smisao života, ipak nastavljamo tako misliti jer „ne želimo“ doći do biblijske perspektive – one koju su imali Mojsije i Isus. Istina je: nemamo autoritet da sami upravljamo svojim životom kako želimo. Mi nismo scenaristi svojih života – to je laž u koju nas ovaj svijet želi uvjeriti. Scenarij uvijek

ide onako kako Bog kao Autor želi. „Čovjek živi od svake riječi koja izlazi iz usta Božjih.“ Drugim riječima: „Što izađe iz Njegovih usta, tako će i biti.“

- c) Ne smijemo vjerovati laži da je Bog dužan pobrinuti se za nas na način kako mi želimo da budemo zbrinuti sada i ovdje. Bog nam nije dužan ništa. Većina ljudi danas ima ovu perspektivu (osobito u nevolji): „*Bože, čuo sam da si dobar. U redu, želim to vidjeti u svom životu – dokaži mi!*“ A kada se to ne dogodi, većina ljudi postane žrtva – samosažalijevaju se i to postane glavna misao u njihovu životu. To isto postane vidljivo svima oko njih. Osobno, shvatio sam, hvala Bogu, koliko je samosažaljenje destruktivno. Ono nas obuzima i prožima – postajemo duhovni invalidi, nesposobni nositi se sa stvarnošću. Vidimo i živimo iz perspektive: „*Ja sam žrtva, mene nitko ne razumije.*“ Užas – kakvo ropstvo! Sada se ježim kada se sjetim da sam dugo vremena živio upravo tako. A dok smo u tom stanju, postajemo slijepi na sve dobro što imamo u životu, na sve što nam Bog daje kroz svoju milost.

4.1. Kako se osloboditi tog zla – samosažaljenja? Moramo promijeniti perspektivu – način na koji gledamo na život. Ako to učinimo i počnemo vjerovati Isusovom modelu, tada i najtragičniji trenuci postaju – i jesu – puni svrhe. Tada vjerujemo da Bog kao Autor, onaj koji zna „širu sliku“, kroz našu ulogu čini nevjerovatne stvari. Kroz taj proces otkrivamo da je On dobar Bog, i počinjemo vjerovati da i naša patnja ima smisao u Božjem naumu, scenariju i ideji. Iako nam se osobno ne sviđa ono što nam se događa, odlučujemo vjerovati Bogu: „*Bože, nije mi drago što mi se događa, ali prihvaćam ulogu koju si mi dao. Ako moram umrijeti – umrijet ću. Neka bude Tvoja volja, Oče moj!*“ To je nemoguće učiniti ako ne promijenimo perspektivu svoga postojanja. Ako je ne promijenimo, onda se logično predajemo samosažaljenju: „*Bože, ti si mi oduzeo ono najdraže, ti nisi dobar Bog!*“ I postajemo ogorčeni na Njega.